

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/501/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4312217844
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4312217844.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci žalobcu: POHOTOVOŠŤ s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpený Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, za ktorú koná ako advokát a konateľ doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Župné námestie 13, o zaplatenie majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o zastavení dovolacieho konania, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 20. januára 2015, č. k. 10C/337/2012-112 a uzneseniu zo dňa 9. apríla 2015, č. k. 10C/337/2012-160, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Nitra zo dňa 20. januára 2015, č. k. 10C/337/2012-112 a uznesenie zo dňa 9. apríla 2015, č. k. 10C/337/2012-160 z r u š u j e.

odôvodnenie:

Okresný súd Nitra (súd prvého stupňa) napadnutým uznesením zo dňa 20. 01. 2015, č. k. 10C/337/2012-112 uložil žalobcovi, aby v lehote do 10 dní od právoplatnosti uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie vo výške 20,- eur. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 2 ods. 4, § 5 ods. 1 písm. a/, § 6 ods. 2, § 7 ods. 10, § 8 ods. 4 zákona č. 72/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov a položku 7a Sadzobníka súdnych poplatkov. Zároveň žalobcu poučil, že ak súdny poplatok nezaplatí, súd ho bude vymáhať.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc prvostupňový súd, aby s poukazom na ust. § 210a OSP odvolaniu v celom rozsahu vyhovel a napadnuté uznesenie/výzvu zrušil v celom rozsahu bez náhrady. Poznamenal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa neobsahuje žiadne dôvody, a to skutkové ani právne, ktoré viedli súd k vydaniu predmetného rozhodnutia. Nedostatok odôvodnenia ako dôvod na zrušenie uznesenia o uložení povinnosti zaplatiť poplatok za odvolanie podľa položky 7a) konštatoval v množstve vecí napr. Krajský súd v Žiline ako v konaní sp. zn. 8Co/295/2013. Vyrubovaný poplatok vo výške 20,- eur za podané odvolanie, avšak tento poplatok sa vyrubuje za žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Z uvedeného mal teda za preukázané, že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody a nepodliehajú mu ďalšie úkony vo veci samej ako odvolanie, dovolanie a pod. V súvislosti s uvedeným poukázal na dôvodovú správu k vládne návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch, čl. II k bodu 3. Poukázal na to, že podľa pozmeňujúceho návrhu k vládne návrhu zákona sa v nadväznosti na zrušenie vecného oslobodenia pri žalobách na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa navrhlo zaviesť paušálny súdny poplatok pre tieto žaloby vo výške 20,- eur, čím sa jednak čiastočne zohľadňuje účel vládneho návrhu a súčasne sa zlepšuje v porovnaní s vládne návrhom prístupu k spravodlivosti v týchto veciach, pretože sa nebude vyberať poplatok podľa percentuálnej sadzby (položka 1), ale práve ako paušálny poplatok, ktorý je podstatne nižší. V tomto smere dodal, že v predmetnej veci podal odvolanie proti rozsudku a nie žalobu. Súd teda nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdne poplatku, a preto nemal byť vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie. Vyššie uvedené závery považoval za

súladne s publikovaným rozhodnutím všeobecného významu, a to rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 29. marca 2007, sp. zn. 4 Cdo 39/2007. Taktiež ani v prílohe zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Takýmto konaním súdu mu bola v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. Takéto konanie súdu považoval za zásah do základného práva žalobcu na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR. Poznamenal, že v § 1 zákona o súdnych poplatkoch je vyjadrená ústavná zásada vyplývajúca z čl. 59 ods. 2 Ústavy, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Súdny teda vyberajú súdne poplatky za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú za návrh a za úkony štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov. V tejto súvislosti zdôraznil, že použitie analógie legis je v prípadoch vyrubenia súdneho poplatku vzhľadom na čl. 59 ods. 2 Ústavy SR vylúčené. S poukazom na uvedené, ak je účastníkovi konania v rozpore so zákon č. 71/1992 Zb. ukladaná poplatková povinnosť tam, kde ju nemá, predstavuje takýto zásah zo strany štátu spravidla i zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu ako aj práva upraveného čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR. Domnieval sa, že súd je pri výkone svojej rozhodovacej právomoci viazaný čl. 2 ods. 2, a teda platí, že môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Navyše dodal, že podľa ust. § 18ca ZoSP z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. 09. 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. 09. 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. 09. 2012. V danom prípade bola žaloba žalobcom podaná pred 01. 10. 2012 a konanie teda začalo pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z., a preto je nutné v súvislosti s podaným odvolaním aplikovať právny stav platný do 30. 09. 2012. Do 30. 09. 2012 bolo podľa ust. § 4 ods. 1 písm. k/ ZoSP konanie vo veciach náhrad škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku vecne oslobodené. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Okresného súdu Komárno sp. zn. 8C/842/2012 zo dňa 16. 10. 2013 a uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 16C/174/2012 zo dňa 03. 01. 2014.

Okresný súd Nitra ďalším napadnutým uznesením zo dňa 09. 04. 2015, č. k. 10C/337/2012-160 zastavil dovolacie konanie a zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ust. § 1 ods. 1, § 2 ods. 1 písm. a/, § 5 ods. 1 písm. a/, § 6 ods. 2, § 10 ods. 1, § 18ca zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, položku 7a Sadzobníka súdnych poplatkov a § 146 ods. 1 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku. V odôvodnení uznesenia súd poukázal na to, že žalobca sa žalobou doručenou dňa 28. 09. 2012 domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 2 735,27 eura ako majetkovej škody a z titulu nemajetkovej ujmy sumu 547,05 eura. Svoj návrh odôvodnil tým, že Okresný súd Levice zapríčinil svojim nelegálnym konaním (nesprávnym úradným postupom) vznik škody na strane žalobcu. Žalobca ako oprávnený subjekt navrhol písomným podaním súdnemu exekútorovi vykonať exekúciu z dôvodu nerešpektovania zmluvných dojednaní a zákonných ustanovení zo strany dlžníka. Súdny exekútor predložil návrh žalobcu na vykonanie exekúcie spolu s exekučným titulom Okresného súdu Levice a požiadal ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Exekučný súd napriek tomu, že vec ním prejednávaná nevykazovala prvky nadmernej právnej zložitosti a nevyžadovala si takú spoluprácu s účastníkmi konania, ktorá by mohla mať svojou komplexnosťou podstatný vplyv na čas potrebný k posúdeniu na rozhodnutie, rozhodol o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie až dňa 31. 01. 2011, pričom konanie začalo 28. 05. 2010, a to rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia, t. j. s omeškaním viac ako 248 dní. Okresný súd Nitra vo veci rozhodol dňa 13. 11. 2013 rozsudkom č. k. 10C/337/2012-78 tak, že žalobu žalobcu v plnom rozsahu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Proti uvedenému rozsudku podal žalobca odvolanie, žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 15Co/77/2014-101 zo dňa 09. 12. 2014 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Dňa 23. 02. 2015 doručil žalobca súdu dovolanie proti rozsudku Krajského súdu Nitra č. k. 15Co/77/2014-101 zo dňa 09. 12. 2014. Vzhľadom k tomu, že položka 7a Sadzobníka súdnych poplatkov, podľa ktorej sa platí súdny poplatok vo výške 20,- eur zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, bola v čase podania dovolania účinnou, súd postupoval v zmysle ustanovení zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov a výzvou zo dňa 04. 03. 2015 vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku vo výške dvojnásobku stanovenej sadzby, t. j. vo výške 40,- eur v lehote 10 dní

a zároveň žalobcu poučil, že ak nebude súdny poplatok v určenej dobe zaplatený v správnej výške, súd konanie zastaví. Predmetná výzva bola právnomu zástupcovi žalobcu doručená dňa 11. 03. 2015. Proti výzve podal žalobca odvolanie. Súd po preskúmaní obsahu spisového materiálu konštatoval, že je potrebné postupovať v zmysle § 10 ods. 1 ZoSP a konanie zastaviť, pretože žalobca súdny poplatok za dovolanie v lehote 10 dní nezaplatil. K podaniu žalobcu súd uviedol, že v § 169 ods. 1 OSP je uvedená povinnosť odôvodniť písomné vyhotovenie uznesenia, pričom súd uložil žalobcovi povinnosť uhradiť súdny poplatok za dovolanie výzvou v zmysle § 10 ods. 1 ZoSP, čiže nie je možné na výzvu aplikovať ustanovenia, ktoré určujú formu uznesenia. Voči výzve súdu nie je možné podať odvolanie. Súd bral podanie žalobcu, označené ako odvolanie, podľa jeho obsahu ako vyjadrenie k poplatkovej povinnosti. Pričom dodal, že v predmetnej výzve bol žalobca informovaný, že súdny poplatok sa uložil v zmysle pol. 7a sadzobníka - zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a že poplatková povinnosť vznikla podaním dovolania. V zmysle citovanej položky sadzobníka je spoplatnený návrh, ktorého sa žalobca pôvodne domáhal. Súd poplatok za dovolanie vo výške 40,- eur určil v zmysle § 5 ods. 1 písm. a) ZoSP, pretože poplatková povinnosť vznikla podaním dovolania a jeho výška je stanovená v zmysle § 6 ods. 2 posledná veta ZoSP, ako dvojnásobok poplatku stanoveného v sadzobníku, t. j. pol. 7a - 20,- eur, 2 x 20,- eur. Zároveň súd poznamenal, že dovolacie konanie je samostatným konaním, a preto nie je možné na neho aplikovať § 4 ods. 1 písm. k) ZoSP v znení platnom do 30. 09. 2012 a poukazovať na prechodné ust. § 18ca citovaného zákona, pretože dovolacie konanie začalo dňa 23. 02. 2015 (od 01. 10. 2012 bolo ustanovenie §4 ods. 1 písm. k/ ZoSP zrušené) podaním dovolania, a preto bolo na mieste uložiť súdny poplatok podľa platného znenia zákona o súdnych poplatkoch v čase podania dovolania, keď konanie začalo až po účinnosti zákona. Poplatková povinnosť za podanie dovolania nie je uvedená v prílohe ZoSP ako samostatný typ úkonu, resp. konania s uvedením výšky súdneho poplatku, ale je vyjadrená všeobecne v § 6 ods. 2 ZoSP v spojení s § 5 ods. 1 písm. a) zákona. V prípade akceptovania výkladu žalobcu by vlastne poplatková povinnosť za dovolanie neexistovala, čo je v rozpore so znením a výkladom zákona. Súd žiadnu analógiu pri vyrubení súdneho poplatku nepoužil. S poukazom na uvedené súd postupoval v medziach zákona a pretože súdny poplatok žalobca za dovolanie doposiaľ neuhradil a podľa jeho vyjadrenia ho nemieni uhradiť, súd konanie v zmysle § 10 ods. 1 ZoSP zastavil. O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP, podľa ktorého, žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie vo veci bolo zastavené. Vychádzajúc z uvedeného súd rozhodol tak, ako uviedol vo výrokovej časti uznesenia.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc prvostupňový súd, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poznamenal, že mu bol vyrubený súdny poplatok vo výške 40,- eur zrejme za podané dovolanie. Súd prvého stupňa uviedol, že súdny poplatok je vyrubený v zmysle položky 7a sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. V zmysle položky 7a sadzobníka súdnych poplatkov sa poplatok vyrubuje za žalobu za náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Ako vyplýva z uvedenej definície spoplatneného úkonu, spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody a nie ďalšie úkony vo veci samej, ako sú odvolanie, dovolanie a pod., ako je tomu pri položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov. V súvislosti s uvedeným poukázal na dôvodovú správu k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. Poznamenal, že podal dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu a nie žalobu. Súd nie je oprávnený rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku, a preto nemal byť vyzvaný na platenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Uvedené závery sú taktiež v súlade s publikovaným rozhodnutím všeobecného významu, rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 29. marca 2007, sp. zn. 4 Cdo 39/2007. V prílohe zákona č. 71/1992 Zb. (Sadzobník súdnych poplatkov) nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie dovolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Takýmto konaním v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch mu bola ako žalobcovi uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. V § 1 ods. 1 ZoSP je vyjadrená ústavná zásada vyplývajúca z čl. 59 ods. 2 ústavy, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Súdna poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov, ktorý tvorí prílohu zákona. Použitie analógie legis je však v prípade vyrubenia súdneho poplatku vzhľadom na čl. 59 ods. 2 ústavy vylúčené. Vzhľadom k uvedenému, ak je účastníkovi konania v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. ukladaná poplatková povinnosť tam, kde ju nemá, predstavuje takýto zásah zo strany štátu spravidla i zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ale rovnako tak aj porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a/ ústavy,

podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd. Dodal, že súd je pri svojej rozhodovacej právomoci viazaný čl. 2 ods. 2. Navyše dodal, že podľa ust. § 18ca ZoSP z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. 09. 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. 09. 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. 09. 2012. V danom prípade bola žaloba žalobcom podaná pred 01. 10. 2012 a konanie teda začalo pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z., a preto je nutné v súvislosti s podaným odvolaním aplikovať právny stav platný do 30. 09. 2012. Do 30. 09. 2012 bolo podľa ust. § 4 ods. 1 písm. k/ ZoSP konanie vo veciach náhrad škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku vecne oslobodené. Svoje tvrdenia oprel o záver vyslovený Okresným súdom Komárno v uznesení sp. zn. 8C/842/2012 zo dňa 16. 10. 2013. Záverom dodal, že s poukazom na uvedené skutočnosti je zrejmé, že u žalobcu neexistuje legálna povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané dovolanie, preto nemôže existovať ani dôvod na zastavenie konania pre nesplnenie neexistujúcej povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal obe odvolaním napadnuté uznesenia prvostupňového súdu procesným postupom podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolania smerujúce proti uzneseniu zo dňa 20. januára 2015, č. k. 10C/337/2012-112 a uzneseniu z 9. apríla 2015, č. k. 10C/337/2012-160 sú dôvodné, preto obe napadnuté uznesenia podľa § 221 ods. 1 písm. i/ OSP zrušil.

Podľa § 210a OSP uznesenie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo uznesenie, z ktorého nenadobudla dosiaľ práva iná osoba ako odvolateľ, alebo uznesenie, ktorým bolo uložené poriadkové opatrenie (§ 53), alebo uznesenie o odmietnutí návrhu na začatie konania (§ 43 ods. 2, § 78c ods. 3) alebo uznesenie o zastavení konania o dedičstve alebo uznesenie podľa § 75a, môže na odvolanie zmeniť priamo súd prvého stupňa, pokiaľ odvolaniu v celom rozsahu vyhovie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. i/ OSP súd rozhodnutie zruší, len ak sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

Podľa § 1 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len Zákon o súdnych poplatkoch) súdne poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov, ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ Zákona o súdnych poplatkoch poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

Podľa § 2 ods. 4 prvej vety Zákona o súdnych poplatkoch v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ Zákona o súdnych poplatkoch poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 6 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len „percentná sadzba“) alebo pevnou sumou.

Podľa § 6 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch, ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.

Podľa § 9 ods. 5 Zákona o súdnych poplatkoch, v odvolacom konaní sa poplatok platí súdu, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

Podľa § 9 ods. 6 Zákona o súdnych poplatkoch, v konaní o dovolaní sa poplatok platí súdu, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Podľa § 10 ods. 1 veta prvá a druhá Zákona o súdnych poplatkoch, ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

Podľa § 12 ods. 1 veta prvá Zákona o súdnych poplatkoch vo veciach poplatkov za dovolanie rozhoduje súd, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Podľa § 12 ods. 3 Zákona o súdnych poplatkoch, ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu.

Odvolací súd sa zaoberal vecnou správnosťou, a teda zákonnosťou odvolaním napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa zo dňa 20. 01. 2015, č. k. 10C/337/2012-112, ktorým bol žalobcovi uložený súdny poplatok vo výške 20,- eur za podané odvolanie podľa položky 7a Sadzobníka a uznesením zo dňa 09.

04. 2015, č. k. 10C/337/2012-160, ktorým zastavil dovolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku vo výške 40,- eur vyrubeneho v zmysle položky 7a Sadzobníka súdnych poplatkov, na zaplatenie ktorého bol žalobca vyzvaný. Odvolací súd po zistení, že odvolanie podala oprávnená osoba v zákonnej lehote a že odvolanie je prípustné (§ 201 prvá veta a § 204 ods. 1 OSP), preskúmal odvolaním napadnuté uznesenia prvostupňového súdu a dospel k záveru, že podané odvolania sú dôvodné.

Dňa 11. septembra 2012 sa Národná rada Slovenskej republiky uzniesla na zákone č. 286/2012 Z. z., ktorým sa mení a doplňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony.

V článku II citovaného zákona bol zmenený a doplnený zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 89/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 150/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 85/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 232/1995 Z. z., zákona č. 12/1998 Z. z., zákona č. 457/2000 Z. z., zákona č. 162/2001 Z. z., zákona č. 418/2002 Z. z., zákona č. 531/2003 Z. z., zákona č. 215/2004 Z. z., zákona č. 382/2004 Z. z., zákona č. 420/2004 Z. z., zákona č. 432/2004 Z. z., zákona č. 341/2005 Z. z., zákona č. 621/2005 Z. z., zákona č. 24/2007 Z. z., zákona č. 273/2007 Z. z., zákona č. 330/2007 Z. z., zákona č. 511/2007 Z. z., zákona č. 264/2008 Z. z., zákona č. 465/2008 Z. z., zákona č. 71/2009 Z. z., zákona č. 503/2009 Z. z., zákona č. 136/2010 Z. z. a zákona č. 381/2011 Z. z., inter alia, pod arabskou číslicou 3 tak, že: V § 4 ods. 1 sa vypúšťa písmeno k/.

V článku II pod číslom 12 citovaný zákon za § 18c vložil § 18ca, ktorý vrátane nadpisu znie: "§ 18ca - Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. októbra 2012 - z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012."

V článku II pod č. 14 citovaného zákona je uvedené: V sadzobníku súdnych poplatkov sa za položku 7 vkladá položka 7a, ktorá znie: "Zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom 20,- eur."

V článku VII - Účinnosť - je uvedené, že tento zákon nadobúda účinnosť 1. októbra 2012 okrem čl. III, ktorý nadobúda účinnosť 1. decembra 2012, čl. I štyridsiateho bodu, ktorý nadobúda účinnosť 19. januára 2013, čl. I prvého bodu a čl. II desiateho bodu, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2014.

V dôvodovej správe k zákonu č. 286/2012 Z. z., ktorým sa mení a doplňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony, v Osobitnej časti, článok II k bodu 3 je uvedené: "Navrhuje sa vyňatie konania vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom z rozsahu vecného oslobodenia. Týmto opatrením sa reaguje na nárast právne neopodstatnených žalôb o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. na súdoch. V žalobách sú predmetom sporu istiny v sumách nezriedka presahujúcich milióny eur bez toho, aby nároky žalobcov mali oporu v zákone. Oslobodenie od súdneho poplatku v súdnom konaní o náhradu škody má pre súdy v konečnom dôsledku za následok výrazný nárast sporovej agendy, keďže v štádiu predbežného prerokovania nároku v konaní pred ústredným orgánom štátnej správy nie je možné nárokom žiadateľov z dôvodu právnej neopodstatnenosti vyhovieť. Pokiaľ sa v súdnom konaní preukáže nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, prípadne jeho nesprávny úradný postup a štát bude zaviazaný na náhradu škody, úspešnému žalobcovi v rámci náhrady trov konania prizná i náhradu trov na zaplatenom súdnom poplatku. Žaloby sa budú spoplatňovať podľa Položky č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov."

Uvedenou novelou zákona o súdnych poplatkoch sa reagovalo na nárast právne neopodstatnených žalôb o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom na súdoch podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

Do nadobudnutia účinnosti zákona č. 286/2012 Z. z., t. j. do 30. septembra 2012, podľa § 4 ods. 1 písm. k/ ZoSP od poplatku bolo oslobodené súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Zo schváleného a účinného zákona č. 286/2012 Z. z. však vyplýva, že spoplatnenie žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa nezaviedlo do Sadzobníka súdnych poplatkov podľa Položky 1, ale sa zaviedla nová Položka 7a, ktorá zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom určuje poplatok vo výške 20,- eur.

Podľa poznámky k položke 1 bod 3. prvá veta Sadzobníka súdnych poplatkov, poplatky podľa rovnakej sadzby sa platia i v odvolacom konaní vo veci samej.

Zo znenia tejto položky by vyplývalo, že ak vznikne spoplatnenie konania nebráni zákonné vecné oslobodenie od poplatku, nemôže nastať situácia, že by existovalo konanie, ktoré by nebolo spoplatnené.

K položke 7a Sadzobníka súdnych poplatkov však neexistuje žiadna poznámka, ktorá by zakotvovala platenie takého istého poplatku aj v odvolacom, resp. dovolacom konaní, a preto na ňu nie je možné aplikovať ustanovenie § 2 ods. 4 a § 6 ods. 2 ZoSP, ktoré vymedzujú osobu poplatníka v odvolacom konaní (dovolacom konaní), ale je treba vychádzať z toho, že poplatková povinnosť nevzniká odvolateľovi (dovolateľovi) za každé začaté konanie v dôsledku podaného odvolania, resp. dovolania. Je treba mať na zreteli, že Sadzobník súdnych poplatkov v položke 7a neobsahuje žiadnu poznámku o tom, že by sa mal zaplatiť súdny poplatok za odvolanie či dovolanie, ani na to nepamätá v iných poznámkach, potom na túto položku nie je možné ani použiť poznámku č. 3 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov.

V odbornej publikácii Zákon o súdnych poplatkoch - Komentár, autor Edmund Horváth, Druhé, doplnené a prepracované vydanie, ktorú vydalo vydavateľstvo právnickej literatúry Wolters Kluwert s. r. o., Mlynské nivy 48, 821 09 Bratislava, na str. 88 uvádza, že pri vyrubovaní poplatku za odvolanie (§ 5 ods. 1 písm. a/) treba vychádzať z § 6 ods. 2 prvej a druhej vety ako lex generalis, ak sadzobník neustanovuje špeciálnu právnu úpravu ohľadom spoplatňovania odvolaní. Takúto špeciálnu úpravu nachádzame pri nasledovných položkách, pričom uvádza položky č. 1, 9, 12, 16, 17 a 18a písm. c/.

Pri týchto položkách sa nachádzajú poznámky, ktoré sú súčasťou zákona, pričom pri položke 1 je uvedené, že poplatky podľa sadzby ustanovenej v položke 1 sa platia aj v odvolacom konaní vo veci samej.

Pri položke č. 9 je poznámka, že ak odvolanie smeruje iba proti výroku o výchove a výžive maloletého dieťaťa, poplatok sa neplatí.

Pri položke 12 je poznámka: Ak sa v pôvodnom konaní nekonalo odvolacie konanie a v odvolacom konaní sa podá odvolanie vo veci samej, z takéhoto odvolania sa platí poplatok podľa príslušnej položky. Pri položke 13 je poznámka: V odvolacom konaní sa poplatky podľa tejto položky nevyberajú.

Pri položke 16 sú dve poznámky: 1. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa platí aj v odvolacom konaní. 2. Poznámky č. 1 a 2 k položke 12 platia primerane aj pre túto položku.

Pri tejto položke je však aj ďalšia Spoločná poznámka k položkám 1, 2, 6, 7, 9, 14 a 16: Ak bol rozsudok zrušený v dôsledku odvolania, obnovy konania alebo dovolania, poplatok z odvolania proti novému rozhodnutiu súdu I. stupňa, dovolania alebo za obnovu konania neplatí poplatník, ktorý už raz poplatok zaplatil. Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky pri prerokúvaní dovolania zistí, že dovolanie podané účastníkom podľa § 238 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku bolo bezdôvodné, účastník je povinný dodatočne zaplatiť súdny poplatok z dovolania.

V tejto spoločnej poznámke k položke 16 nie je uvedená položka 7a Sadzobníka súdnych poplatkov, z čoho odvolací súd vyvodzuje záver, že zákonodarca v zákone č. 286/2012 Z. z., ktorým zaviedol do Sadzobníka súdnych poplatkov položku 7a, ktorá zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom určuje poplatok vo výške 20,- eur, nemienil spoplatniť aj odvolacie konanie, resp. dovolacie konanie. Ak by totiž bol chcel zákonodarca spoplatniť aj odvolacie konanie, resp. dovolacie konanie, potom by bol žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom spoplatnil v položke 1 pod písm. d/ Sadzobníka súdnych poplatkov (ako sa to navrhovalo v dôvodovej správe k návrhu zákona) a vzhľadom k poznámke k položke 1, bod 3. by nebola ani pochybnosť o tom, že podľa rovnakej sadzby sa platí poplatok aj v odvolacom konaní vo veci samej a vo výške dvojnásobku uvedenej sadzby by sa platil súdny poplatok za dovolanie.

Ak by sa však aj na položku 7a mala vzťahovať ako lex generalis zásada uvedená v § 6 ods. 2 prvá a druhá veta zákona o súdnych poplatkoch, potom by, vzhľadom k tomu, že v spoločnej poznámke k položkám 1, 2, 6, 7, 9, 14 a 16 nie je uvedená aj položka 7a, jedine pri žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom (sic!), ktoré konanie do 30. 09. 2012 bolo vecne oslobodené od súdnych poplatkov, od 01. 10. 2012 paradoxne platilo, že ak bol rozsudok zrušený v dôsledku odvolania, obnovy konania alebo dovolania, poplatok z odvolania proti novému rozhodnutiu súdu prvého stupňa, dovolania alebo za obnovu konania by takýto poplatník musel zaplatiť aj druhýkrát (či podľa počtu odvolaní, dovolaní či návrhov na obnovu konania viackrát), čo by bolo jednoznačne v rozpore so zásadou spravodlivosti a s doterajšou judikatúrou všeobecných súdov i judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Aj z tejto skutočnosti vyplýva, že položka 7a sa týka iba spoplatnenia žaloby vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle spoplatniť aj odvolanie (dovolanie) v takýchto veciach, bola by táto poplatková povinnosť uvedená v poznámkach, ako je tomu uvedené v hore uvedených položkách Sadzobníka súdnych poplatkov. Ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti v súlade s

ústavnou zásadou vyjadrenou v článku 59 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, musia byť tieto povinnosti stanovené jednoznačne a nepochybne. Odvolací súd sa v predmetnej veci v prípade interpretačných problémov pri aplikácii položky 7a v odvolacom konaní riadil ústavne konformným výkladom zákona o súdnych poplatkoch rešpektujúcim ustálenú zásadu "v pochybnostiach v prospech poplatníka", uprednostni výklad, ktorý je pre poplatníka priaznivejší.

Napadnutým uznesením zo dňa 09. 04. 2015, č. k. 10C/337/2012-160 okresný súd zastavil dovolacie konanie a uznesením zo dňa 20. 01. 2015, č. k. 10C/337/2012-112 vyrubil súdny poplatok za podané odvolanie podané proti rozsudku prvostupňového súdu vo veci samej, pričom konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa začalo ešte pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z., teda v čase, kedy bolo takéto konanie vecne oslobodené od súdnych poplatkov a žalobca zrejme mohol legitímne očakávať, že konanie, vrátane konania odvolacieho či dovolacieho, nebude spoplatnené. Aj keď sú súdne poplatky príjmom štátneho rozpočtu a ich účelom je aspoň sčasti nahraďiť náklady spojené s konaním súdov účastníkmi konania a, okrem iného, majú zabrániť aj neodôvodneným a zbytočným súdnym sporom, pri aplikácii zákona o súdnych poplatkoch však nemožno ukladať účastníkovi poplatkovú povinnosť aj v tom prípade, keď ju tento zákon jednoznačne neupravuje.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. júla 2010, sp. zn. 3 Sžf 29/2010, v ktorom uviedol, že: Výklad, ktorým ex post súd zvyšuje poplatkovú povinnosť žalobcovi v dôsledku nejednoznačného sadzovníka súdnych poplatkov považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za ústavne nekonformný."

Intertemporalitu súvisiacu s touto legislatívnou zmenou rieši ustanovenie § 18ca, podľa ktorého z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú súdne poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, aj keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012. Ak bolo konanie v čase podania návrhu vecne oslobodené od súdnych poplatkov (a zároveň ešte nebola zavedená položka 7a), nemožno vyrubovať poplatok za odvolanie, resp. dovolanie s poukazom na ustanovenie § 6 ods. 2 druhej a tretej vety ZoSP. Pre takýto názor je dôvodom i legitímne očakávanie žalobcu, ktorý inicioval súdne konanie s očakávaním jeho nespoplatnenia.

Odvolací súd na podporu svojej právnej argumentácie poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR z 25. novembra 2010, sp. zn. IV.ÚS 387/2010, v ktorom uviedol: "Úprava poplatkovej povinnosti predstavuje jeden zo základných aspektov podmieňujúcich právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ak zákon v tomto smere ustanovil pevné a jasné pravidlá umožňujúce prístup k súdu taktiež splnením v ňom obsiahnutých podmienok, potom tieto podmienky musí akceptovať nielen každý, kto sa dovoľáva práva na súdnu ochranu, ale rovnako a v neposlednom rade aj štát prostredníctvom orgánov súdnej moci.

Vzhľadom k uvedenému, ak je účastníkovi konania v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. ukladaná poplatková povinnosť tam, kde ju nemá, predstavuje takýto zásah zo strany štátu spravidla aj zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ale rovnako tak aj porušenie čl. 12 ods. 1, no najmä čl. 13 ods. 1 písm. a/ ústavy, podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd."

Vychádzajúc z uvedenej právnej argumentácie odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovi nevznikla poplatková povinnosť za podané odvolanie a taktiež ani za dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, preto napadnuté uznesenia súdu prvého stupňa, t. j. uznesenie zo dňa 20. 01. 2015, č. k. 10C/337/2012-112, ktorým prvostupňový súd stanovil poplatkovú povinnosť za podané odvolanie žalobcovi a uznesenie zo dňa 09. 04. 2015, č. k. 10C/337/2012-160, ktorým zastavil dovolacie konanie, podľa § 221 ods. 1 písm. i/ OSP zrušil, pretože neexistovali dôvody na vydanie predmetných uznesení.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.